

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 18 oktober 2007

MEDITATIE

Een hartelijk voornemen

Er woedde een felle strijd in de hoofdstad van het machtige Babylonische rijk. Veel feller dan de strijd die de Babyloniërs nog zouden moeten voeren om het opstandige Jeruzalem in te nemen. Dat zou nog een kleine twintig jaar duren. De nieuwe koning Nebukadnezar had zijn machtsvertoon al laten zien in de straten van Jeruzalem.

Niet zo lang geleden was hij op veldtocht gegaan richting Egypte. Op de terugweg had hij de hoofdstad van Juda 'aangedaan'. De tempelschatten had hij geroofd en ook een aantal jonge mensen uit het koninklijke zaad en van de aanzienlijken van het volk had Nebukadnezar meegenomen naar Babel. Dat gebeurde allemaal in het derde jaar van het koninkrijk van Jojakim, zo lezen we in het eerste vers van Daniël. In dat aangrijpende jaar - het is 605 voor Christus - werden ook Daniël en zijn vrienden Hananja, Misaël en Azarja naar Babel weggevoerd. En daar, in het machtige Babel, waar Nebukadnezar de troon beklom toen

Daniël nu nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou ontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met den wijn zijns dranks.

Daniël 1 : 8a

hij terugkeerde van zijn overwinning op Egypte, ontketende zich een nieuwe strijd, die zeer heftig was. Het was de strijd tussen het rijk van de vorst der duisternis en het rijk Gods. Een strijd die nog altijd woedt. Van nature staan we in deze strijd aan de verkeerde kant. We hebben ons in ons verbondshoofd Adam tegen God gekeerd en de satan tot onze koning gekozen. Nu liggen we dood in de misdaden en de zonden, maar zijn tegelijkertijd actieve vijanden van God. Weet u dat die strijd hopeloos is en zal eindigen in een gewis verderf? Tenzij dat God er aan te pas komt. Dat was gebeurd in het hart van de

jonge Daniël. De Heere had het wonder van de wedergeboorte in zijn leven verheerlijkt. Dan komen er vruchten openbaar die we lezen in Daniël 1. Dat zijn vruchten uit Christus, Die in Babel strijdt tegen de macht van de vorst der duisternis. Christus voert een strijd die in Genesis 3:15 al voorzeggd is en die zal eindigen in de grote overwinning op Golgotha.

Koning Nebukadnezar had een listig plan opgezet. Hij wilde de knapste jonge mensen uit Juda aan zich verbinden. Ze zouden zijn raadgevers worden. Om dat doel te bereiken moesten ze grondig doordrenkt worden van de Babylonische leefwereld. En ze moesten losweken van de dienst des Heeren.

Nebukadnezar kende zijn middelen. Hij gebruikte het onderwijs om de geest van Babel in de jonge Daniël te gieten. Als die jonge man maar genoeg boeken leest uit Babel zal hij de boekrollen van Gods wet wel vergeten. Welk een listig, duivels plan! Kennen wij deze list? Als we maar genoeg wereldse, of juist oppervlakkig godsdienstige boeken lezen, weken we vanzelf los van de bevindelijke prediking die onze gemeenten altijd heeft gekenmerkt. Wat leest u? Leest u nog goede boeken? Oudvaders, boeken van ds. Kersten, ds. Van Reenen, ds. Hoogerland om maar enkele namen te noemen? Nebukadnezar heeft nog een pijl op de boog: de eetgewoonten. Laten de jonge mannen vlees eten uit de Babylonische keuken: varkensvlees, heerlijk vlees van de haas. En laten ze maar veel wijn uit de voorraden van de koning drinken. Vlees en wijn, van beide niet te weinig. Toe Daniël, dat vlees is wel onrein volgens Gods wet en God verbiedt wel dronkenschap, maar je bent nu ver van huis. Je moet nu aan je carrière denken. En bovendien, je kunt de Heere toch ook wel dienen zonder al die wetten? Hoe velen zijn door zulke redeneringen stapje voor stapje vervreemd van de dienst des Heeren? Hoe velen zijn gesneuveld door de geraffineerde

Inhoud

86e jaargang

Nr. 3

- 1 Een hartelijk voornemen
- 3 Vervolgd om der gerechtigheid wil (23)
- 4 Momentopnamen van de Generale Synode 2007 (4)
- 6 Kuis en kies (5)
- 8 Commentaar: Gemengde gevoelens
- 10 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

opzet van de satan, die altijd het vlees zal strelen?

Juist tegen deze achtergrond valt Daniël 1:8 zo op. Daniël nu nam voor in zijn hart dat hij zich niet zou ontreinigen. Als de jonge Daniël - hij is een jaar of vijftien, zestien - het vlees en de wijn op tafel ziet staan, slaat de schrik hem om het hart. Dat is onrein! Als ik daarvan eet, verontreinig ik me! Met deze zonde tast ik de Heere in Zijn heiligheid aan. Een onberouwelijke keuze vervult zijn jonge ziel. Dit nooit. Zou ik zo groot kwaad doen en zondigen tegen God? zei eenmaal de jonge Jozef. En eeuwen later weerklinkt dit in het hart van de eveneens jonge Daniël. Wat is de oorzaak? Eén antwoord kan en mag hier gegeven worden: soevereine welbehagen. De Heere heeft Zijn genadewerk in het hart van Daniël gelegd. En diezelfde God zorgt voor de vrucht. Welke vrucht? Daniël ziet de zonde als *onreinheid*. Dat is het ook, al zien wij dat misschien niet. Kom, hebt u de zonde al als onreinheid leren zien? Van de zonde wordt u, word jij zo vuil, zo verschrikkelijk vuil. Elke zondige gedachte, elk verkeerd woord, elke zondige plaats die we bezoeken bezoedelt onze ziel. En we worden vuiler en vuiler. Tot God onze ongerechtigheid niet langer kan gedogen. Hoe lang zal dat nog duren? Daniël ziet de tafel vol onreinheid staan. Waarom wil hij er niet van eten en drinken? De liefde Gods is in zijn hart uitgestort. Echt, zonder dat wonder van het nieuwe leven zullen we nooit zo'n hartelijke keuze als

Daniël maken. Misschien proberen we netjes te leven omdat we onder het beslag van Gods Woord zijn opgevoed. Dat is een voorrecht, maar het is iets anders dan een onberouwelijke keuze voor de Heere en Zijn dienst. Misschien proberen we grove zonden te vermijden omdat ons geweten spreekt. Dat is een voorrecht, maar hoe vaak gaan we uiteindelijk toch schipperen en ons geweten sussen.

Hoe geheel anders wordt dit wanneer door wederbarende genade zonde tot zonde wordt. Als door de zaligmakende werking van Gods Geest de zonde in zijn verschrikkelijke, God-onterende aard wordt ontdekt, wordt er in het hart ook een diepe afkeer gewerkt van de zonde. Daniël nu nam zich voor. Daar gaat de jongeling naar de overste van de kamerlingen toe en legt eerlijk uit wat er aan de hand is. Daar is moed voor nodig! Heeft onze tijd daar geen behoefte aan, aan jongens en meisjes, aan jonge en oude mensen die eenvoudig, zonder opsmuk, bewogen en eerlijk, misschien wel met knikkende knieën vertellen waarom ze niet mee kunnen doen met de zonde? Daniël mag zijn zaak onvoorwaardelijk aan de Heere overgeven. Tien dagen eten hij en zijn vrienden van het gezaaide en drinken ze water. De vrucht blijft niet uit, want God staat in voor Zijn werk. De Heere geeft de vier jongelingen wijsheid, boven al de tovenaars en sterrenkijkers van het uitgestrekte Babylonische rijk.

Het eerste hoofdstuk van Daniël ein-

digt met eenvoudige woorden: En Daniël bleef tot het eerste jaar van den koning Kores toe. Dit is veel meer dan een tijdsaanduiding. In deze eenvoudige zinsnede laat de Heere Zijn werk zien. Terwijl koning Nebukadnezar al lang in zijn graf ligt, terwijl de legers van de Perzen Babel al hebben veroverd, houdt de Heere Daniël staande. Ruim zeventig jaar verkeert hij in Babel, soms als een vergeten burger, dan weer als een grote in het rijk. Maar dat is het voornaamste niet. Wat dat wel is? Daniël heeft in die zeventig jaar ver, heel ver mogen blikken. Hij ontving gezichten over de toekomst. Maar bovenal heeft hij mogen profeteren over de komst van de Messias, de Vorst. Hij mocht door het geloof blikken in het Borgwerk van deze Held, die uitgeroeid zou worden, maar niet voor Hemzelfen. Hij mocht zien op Hem, Die kwam om de ongerechtigheid te verzoenen en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, Die velen het verbond versterken zal (Dan. 9:24-27). Dat Daniël staande bleef, was een vrucht van Gods eeuwig welbehagen, een vrucht van de Borgtocht van deze Middelaar, Die in de grootste verzoeking is geweest en staande bleef. Daarom ligt er voor ons allen een dringende vraag: Liggen wij voor rekening van deze Middelaar? De zaak van de Kerk ligt vast in Zijn handen. Als hen geweld en list bestrijden, al gaat het nog zo hoog, maar zeker is dat de poorten der hel de gemeente niet zullen overweldigen.

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kernnieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties €0,70 per mm.
Familieberichten €0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen** 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: €11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Wat zijn we diep ongelukkig als we voor eigen rekening door het Babel van onze tijd gaan, hier wat genietend van de wereld, daar wat meepikkend van de zondedienst om dan onverzoend God te ontmoeten. Wat is onze toekomst toch zeer donker als we zonder God in de wereld leven. Maar er is nog doen aan. Maar neen, daar is vergeving, altijd bij U geweest. Zie eens op het

geluk van Gods volk, voor wie de Heere zal strijden. Ja waarlijk, God is Isrel goed, voor hen die rein zijn van gemoed. Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen, Hij ziet in gunst op die Hem vrezende, Valt die God toch nederig te voet om van Hem zijn wegen te leren.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

is het altijd geweest. Zo zal het blijven totdat Ik kom.

Wat de Heere er nog meer mee zeggen wil? Hij weet hoe donker het kan zijn in hun hart. Hoe bang ze het kunnen hebben, hoe zwaar de innerlijke strijd kan woeden. Maar, zegt Hij, alzo is het ook geweest met de profeten die vóór u geweest zijn. Zij waren mensen van gelijke bewegingen als u. Zij waren in hun smart vergaan, door bestrijding bezweken en ongeloof verslonden, als Mijn hand hen niet op een verborgen wijze had ondersteund. Denk niet dat u de eerste of de enige bent. Dat de weg die u gaat niet Gods weg kan wezen of niet met genade kan bestaan. Mijn profeten gingen u voor - alzo. Staat het niet in Mijn Woord? En...geloofd u niet dat ze hun loon in de hemelen hebben ontvangen? Ik weet dat u daar niet aan twijfelt. Schep dan moed uit hun behoudenis! Verblijdt en verheugt u! De profeten zijn u voorgegaan in de tijd én ze zijn u voorgegaan in de heerlijkheid. Ontvangende hun loon. Zalig zijn zij, zalig zijt ook gij!

23

Vervolgd om der gerechtigheid wil

Want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn
De Heere wijst eerst vooruit naar het grote loon in de hemelen. Daarna wijst hij terug naar een grote wolk van getuigen, naar de profeten die voorheen vervolgd werden. Verblijdt en verheugt u!

Hoeveel profeten heeft de God Israëls wel niet tot Zijn volk gezonden! Van geslacht op geslacht, telkens weer, eeuwen lang. Er zijn bekende namen en onbekende namen. Er zijn er van wie we de naam niet weten, omdat ze alleen genoemd worden naar hun ambt - een man Gods of een profeet des HEEREN of een ziener. Ook zijn er geweest die helemaal niet genoemd worden... Ongetwijfeld de meesten! Maar hoe gróót het getal is van al die profeten, dát weet alleen hun Zender.

Waarom wijst Jezus juist naar hén? Omdat zij *dé* profeten waren. Geen valse, maar ware. Hoewel zijzelf vol zwakheden en gebreken waren, maakte genade hen getrouw. De boodschap die aan hen openbaard werd, maakte zij bekend. Wat hen verklaard werd, predikten zij. Alzo zegt de HEERE...! In het bijzonder verkondigden zij Gods raad tot zaligheid in de beloofde Messias. Zij spraken over het lijden dat op Christus komen zou, en de heerlijkheid daarna volgende. Wat hebben zij, al ondervragende en onderzoekende, met tranen gezaaid. Wat heeft de Geest van Christus - Die in hen was - hen onderwezen! Wat hebben zij geprofeteerd van de genade (1 Petr. 1:10,11)! De één sprak meer van deze verborgenheid, de ander minder. De

'Zalig [zijn] die vervolgd worden om der gerechtigheid wil...'

Matth. 5 : 10

één kort, de ander vele jaren. Maar allen waren zij van Christus gegeven tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus (Ef.4:12). En...zij werden vervolgd. Vervolgd op de erve der kerk. Oók zij? Juist zij! Waarom? Omdat Christus in hen leefde en Hij de grote inhoud van hun profetieën was. Daarom zochten de wolven allereerst de herders te verscheuren. Om daarna de verstrooide schapen na te jagen.

Alzo...

Alzo hebben zij de profeten vervolgd, die vóór u geweest zijn. Op *dezelfde manier* als zij u nu vervolgen. U overkomt niets vreemds! Wordt u in de gevangenis geworpen, Hanani ging u voor (2 Kron. 16:7-11). Spijzigen ze u met brood en water der bedruktheid, alzo hebben zij eerder ook aan Micha gedaan (1 Kon. 22:27). Werpen zij u in een modderige kuil? Bedenk dat vóór u Jeremia er in gezeten heeft. Willen ze u het zwijgen opleggen? U hoort dezelfde klanken die Mijn profeten ook hoorden: Gij zult niet profeteren! (Amos 2:12). Lasteren, smaden zij u? Vele mannen Gods gingen u voor. Zoeken ze u te doden? Jeruzalem heeft steeds weer de profeten gedood en gestenigd (Mt. 23:37). Vervolgen zij Mij in u? Alzo vervolgden zij Mij in Mijn profeten vóór u! Lijdt u alzo? U lijdt in gemeenschap met Mij én in gemeenschap met Mijn lichaam. Zo

...want hun vaders deden desgelijks de profeten (Lk. 6:21)

Ontzaglijk was het woord dat de Heere tot de schriftgeleerden en farizeeën sprak (Mt. 23:29-39; vgl. Lk. 11:47-51). Wee u!, zei Hij - onverbloemd en scherp. Waarom zei Hij dat tegen hen? Wat was de reden? Zij bouwden de graven der profeten op en versierden de graftekenen van de rechtvaardigen. Zij maakten er fraaie monumenten van! Dat vroeg nogal

Hoeveel profeten heeft de God Israëls wel niet tot Zijn volk gezonden! Van geslacht op geslacht, telkens weer, eeuwen lang.

wat inspanning. Vanwaar die ijver? We doen het, zeiden ze, omdat we vol achtung zijn voor deze mannen en kinderen Gods. We hebben eerbied voor hen. Zij hebben de voorgaande geslachten het Woord verkondigd en God was met hen. Dat onze vaders hen gedood hebben, is ons een gruwel. "Indien wij ten tijde van onze vaders waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben aan het bloed der profeten" (Mt. 23:30). Integendeel, omdat we eensgeestes met hen zijn, eren we hen door van hun graven waardige en sierlijke gedenktekenen te maken.

Wee u? Hoezo? Is het niet beter hen te prijzen? Wát men doet en hóe men het doet, zijn twee zaken. Wat de hand verricht, de mond belijdt en in het hart leeft, moet overeenstemmen. Met de hand kan men bouwen, met de mond goede woorden spreken, maar als het hart vol venijn is... Zo was het bij de farizeeën en schriftgeleerden. Daarom noemt Jezus, Die het hart kent, hen *geveinsden*. Witgepleisterde graven gelijk... Van buiten vol schone schijn, maar van binnen vol dorre doodsbeenderen en alle onreinheid (Mt. 23:27). Wee u, gij *geveinsden*, want gij getuigt tegen uzelf! U doet u voor als ware, geestelijke zonen van de profeten. U zegt niet te behoren tot de geestelijke kinderen van de moordenaars der profeten. Maar Ik zeg u dat gij kinderen zijt dergenen die de profeten gedood hebben. Gelijk uw vaders, alzo ook gij (Hand. 7:51). Gij zaad van boosdoeners! (Jes. 1:4). Want u haat *Mij*. U haat de hoogste Profeet en zult Hem overleveren in de handen der moordenaars. En wat zult u daarna doen met *Mijn gezanten* die Ik tot u zenden zal? "Uit dezelve zult gij sommigen doden en kruisigen, en sommigen uit dezelve zult

gij geselen in uw synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad" (Mt. 23:34). Gij zult Mijn knechten, die spreken door Mijn Geest, vervolgen. Vervolgen, zoals uw vaders de profeten vervolgd hebben. (Hand. 7:52, Mt. 21:33-40).

Bouwt en versiert gij de graven der profeten? Wilt u ze eerherstel geven, uw hoogachting voor hen aan alle mensen publiek bewijzen? Zou u niet meegedaan hebben aan de wandaden van uw vaders? Geveinsden, Ik ken uw moordenaarshart! Het is gelijk aan het hart van uw vaders! Gij slangen, gij adderengebroidsels! (Mt. 23:33) Had u geleefd in de tijd van uw vaders, dan had ú de profeten gedood. Hadden uw vaders geleefd in deze tijd, zij hadden Mij en Mijn gezanten gedood. Ik zeg u: Uw vaders doodden de profeten, en u maakt hun werk af door hun graven te bouwen en te versieren! U hebt geen afschuw van de werken uwer vaders, maar u hebt er een mede behagen in (Lk. 11:48). Met uw hart hecht u uw zegel aan hun werk.

(wordt vervolgd)

Barneveld,

ds. C. Hogchem

boek in? De preses antwoordde dat de rapporten altijd synodaal gezag hebben. De bespreking van een rapport en de eventueel door de synode aangebrachte wijzigingen worden uiteraard in de acta opgenomen. Rapporten en Acta van een bepaalde synode blijven één geheel vormen, al geschiedt de uitgave in gescheiden vorm.

Over e-mail en de verhouding kerkenraad-predikant

Het laatste gedeelte van de middagvergadering van 12 september was gewijd aan de bespreking van het rapport van het Deputaatschap Kerkrecht. Dit deputaatschap heeft geen adviesfunctie ten behoeve van particulieren, maar beoogt kerkelijke vergaderingen, individuele kerkenraden en andere deputaatschappen met adviezen te dienen.

Ds. P. Mulder, de voorzitter van het deputaatschap, ging allereerst in op een gegeven advies inzake e-mail verkeer. Welke status heeft e-mail in kerkelijke procedures? Tot nu toe adviseert het deputaatschap om het e-mail verkeer niet aan te merken als een wettig correspondentiemiddel bij kerkelijke zaken. Er is een heel kleine mogelijkheid, dat een per e-mail verzonden stuk bij een onbekende aankomt. Correspondentie van enige betekenis moet daarom per brief worden verzonden. De ontwikkelingen gaan overigens bijzonder snel. Het deputaatschap volgt het een en ander nauwgezet en zal zich tot de kerkelijke vergaderingen wenden indien in het burgerlijke rechtsverkeer e-mail volledig zou worden geaccepteerd.

Aandacht en waardering was er ook voor de passage uit het rapport uit het rapport over de verhouding kerkenraad-predikant. In de rechtspraak is steeds meer de neiging aanwezig om hierbij te spreken over een arbeidsovereenkomst, met name wanneer niet duidelijk is wat de wil van de betrokkenen in deze is. Principieel gezien is dat een aanvechtbare ontwikkeling, omdat een predikant als dienaar des Woords ten diepste slechts verantwoording schuldig is aan Zijn Zender. Vandaar dat het deputaatschap voorstelde om een passage aan de modelberoepsbrief toe te voegen: 'De kerkenraad spreekt hierbij uit dat, indien beroepene het beroep aanneemt, de rechtsverhouding tussen kerkenraad en betrokkene niet is een arbeidsovereenkomst of een andere in het burgerlijke recht

Momentopnamen van de Generale Synode 2007

'U bent geen mammoetschip, maar u krijgt het vertrouwen om te doen wat uw hand vindt om te doen'. Met deze woorden vertolkte ds. G.J. van Aalst de instemming van de synode met het rapport van het Deputaatschap Vertegenwoordiging en Voorlichting op woensdagmiddag 12 september. Het rapport van dit deputaatschap telde iets meer dan drie bladzijden.

Over acta en rapporten

Het deputaatschap, waarin de leden van het moderamen worden benoemd, voert in opdracht van de generale synode na de sluiting van de vergadering bepaalde taken uit, zoals het gereedmaken van de Acta. Ook is het deputaatschap in de periode tussen twee synoden aanspreekpunt voor derden, die informatie vragen over het standpunt van de gemeenten in bepaalde zaken. De synode

ging akkoord met het voorstel om de vertrouwelijke Acta, waarin de inhoud van de vergaderingen-incomité wordt weer gegeven, aan de kerkenraden toe te zenden. Kerkrechtelijk gezien hebben zij daar recht op. Uiteraard ontvangen de afgevaardigden een exemplaar van dit vertrouwelijk stuk, terwijl alleen de secundi die werkelijk zijn ingevalen voor een lid van de synode ook deze acta ontvangen. Deze gedragslijn spoorde geheel met de door enkele afgevaardigden ter synode gedane aanbeveling om voorzichtig te zijn met de verspreiding van informatie. Het besluit om in het vervolg de rapporten niet meer in de acta te herhalen, omdat de acta anders een onhanterbaar dik boekwerk vormen, leidde tot een enkele vraag. Is er verschil tussen rapporten en acta? Gaan belangrijke stukken nu het vergeet-

benoemde privaatrechtelijke overeenkomst, maar een rechtsverhouding van geheel eigen aard (een zogeheten rechtsverhouding sui generis), die in de eerste plaats beheerst wordt door de bepalingen van het eigen kerkrecht van de Gereformeerde Gemeenten, die gebaseerd zijn op de Bijbel als Gods Woord, de daarop gegronde Formulieren van Enigheid alsmede de Dordtse Kerkorde (*Rapporten en Verslagen, blz. 41*).

Over het mandaat bij verhuizing en het statuut van de kerk

Het rapport van het deputaatschap bevatte ook het antwoord op een door de vorige synode gestelde vraag: Wanneer eindigt het mandaat van een afgevaardigde van de Particuliere Synode bij verhuizing? Als iemand geen ambtsdrager meer is in een gemeente die tot de PS behoort, houdt hij op als afgevaardigde voor die PS te kunnen optreden. Dan moet een secundus zijn plaats innemen. Vanuit de synode kwam de wens om nog iets duidelijker het moment aan te geven waarop een predikant ophoudt afgevaardigde te zijn. Ds. C. de Jongste herinnerde de vergadering eraan dat dit uiteraard niet de dag van de verhuizing kan zijn. Een predikant blijft afgevaardigde tot en met de dag die aan zijn bevestiging in een gemeente in een andere PS vooraf gaat.

Enige discussie was er ook over de voorgestelde aanvulling van het statuut inzake de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Kerken worden volgens het Burgerlijk Wetboek geregeerd door hun eigen statuut: het geheel van eigen regels, dat het kerkelijke leven beheerst. Voor de Gereformeerde Gemeenten is dat in het bijzonder de Dordtse Kerkorde. Tot het statuut behoren ook de door de Generale Synode vastgestelde algemene regels voor het kerkelijk samenleven. Het deputaatschap stelde voor om in het statuut een algemene bepaling op te nemen over de bevoegdheid van kerkelijke organen om zich te laten vertegenwoordigen. Zo moet het duidelijk zijn wie de kerkenraad vertegenwoordigt bij een financiële transactie. Die bevoegdheid ligt bij de voorzitter en de scriba, maar de D.K.O. spreekt zich daarover niet uit. Het gevolg is dat binnen het notariaat en de bankwereld hierover steeds meer vragen worden gesteld. De synode kon zich in het voorstel vinden. Het deputaatschap verklaarde zich bereid om voor de vervolgzit-

ting van de synode een samenhangend overzicht beschikbaar te stellen waaruit blijkt wat tot het kerkelijk statuut van de Gereformeerde Gemeenten behoort.

Over de D.K.O. en de herziening van 'In orde'

Na het avondeten vergaderde de synode eerst in comité. Tot een dergelijke besloten vergadering hebben met het oog op het ambtsgeheim alleen ambtsdragers toegang. De vergadering nam beslissingen inzake enkele ingediende appelschriften. Daarna werd de bespreking van het rapport van het Deputaatschap Kerkrecht voortgezet. Allereerst kreeg de herziening van het boek *In orde*, dat bij de synodestukken was gevoegd, aandacht. De vorige synode besloot tot deze herziening, omdat er moeite kan ontstaan door een teveel aan regels. Dat kan leiden tot jurisdisering van het kerkrecht en daarmee tot een onnodig stroeve en zeer gedetailleerde behandeling van zaken. Vandaar dat de Generale Synode aan het deputaatschap de opdracht gegeven had om tot een minder gedetailleerde heruitgave te komen. Deze avond vond er een eerste bespreking in hoofdlijnen plaats. Op de vraag van

Welke status heeft e-mail in kerkelijke procedures? Tot nu toe adviseert het deputaatschap om het e-mail verkeer niet aan te merken als een wettig correspondentiemiddel bij kerkelijke zaken.

de preses of de nieuwe uitgave de bedoeling van de synode vertolkte, werd door de afgevaardigden zonder uitzondering positief gereageerd. De vergadering kreeg tien dagen de tijd om eventuele detailvragen in te dienen bij het deputaatschap. De behandeling daarvan en de definitieve vaststelling van de tekst komen aan de orde op de vervolgsynode.

Tot de synodestukken behoorde ook het concept van een nieuwe tekstuitgave van de Dordtse Kerkorde, gebaseerd op de oorspronkelijke Nederlandse en Latijnse tekst, zoals die werd vastgesteld door de Synode van Dordrecht. De uitgave is voorzien van een inleiding, verklarende voetnoten en een beknopte toelichting per artikel, waarin de lezer vindt hoe het in

de praktijk toegaat. De uitgave is primair informatief bedoeld en werd daarom niet officieel door de synode vastgesteld. Het deputaatschap zal te zijner tijd de uitgave op de markt brengen. De afgevaardigden ontvingen de gelegenheid om eventuele detailvragen binnen het tijdsbestek van veertien dagen in te dienen.

Wijziging van de bestuursamenstelling van de CGO

Op dringend verzoek van het bestuur van de CGO kwam deze dag als laatste punt de samenstelling van het bestuur aan de orde. Ds. B. van der Heiden (Alblasserdam) lichtte als voorzitter de urgentie toe. Het is bekend dat de overheid nadere eisen heeft gesteld aan de HBO-opleiding die voorheen bekend stond als de E-cursus. Het gaat om de erkenning door de overheid van de enige tweedegraadsopleiding voor het vak godsdienst binnen de kring der gemeenten. De opleiding heeft wel een hoog theoretisch niveau, maar moet meer aandacht geven aan de voorbereiding van de studenten op het beroep van docent. De inspecteur van het Hoger Beroepsonderwijs gaf aan het bestuur de opdracht om een verbetertraject in te zetten, gevolgd door een uitgebreide zelfevaluatie. Binnen het huidige bestuur bestaat echter te weinig kennis over onderwijsland, om dit proces ook bestuurlijk voldoende te kunnen ondersteunen. Een wijziging in de samenstelling van het bestuur is geen voorwaarde voor erkenning, maar wordt door de onderzoekscommissie van de overheid wel zeer op prijs gesteld.

Het voorstel, waarbij de bestuursomvang dezelfde blijft, luidt als volgt. Het curatorium vaardigde uit haar vijf bestuursleden af. Bij de nieuwe samenstelling omvat de afvaardiging drie leden van het curatorium en worden twee leden door het curatorium benoemd op voordracht van het bestuur van de C.G.O. Het deputaatschap Landelijke bonden en verenigingen vaardigde twee leden af. Het voorstel is dat dit deputaatschap één lid afvaardigt en één lid benoemt op voordracht van het bestuur van de C.G.O. Daarmee was ook het tijdstip aangebroken om tot sluiting van de eerste synodedag over te gaan. Ds. J. Driessen ('s Gravenhage) besloot de vergadering op verzoek van de voorzitter op de gebruikelijke wijze. (*wordt vervolgd*)

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

Kuis en kies

In dit vijfde artikel komt aan de orde het verband tussen seksualiteit en gezinsvorming. In ieder huwelijk waarin man en vrouw eerlijk met elkaar willen omgaan en ook begeeren te leven in overeenstemming met Gods Woord kan het niet anders of de gehuwden moeten zich buigen over verschillende vragen rondom gezinsvorming en zich daarin een weg zoeken. In het boek 'Samen genieten' wordt aan dit onderwerp dan ook een apart (het laatste) hoofdstuk gewijd.

Seksualiteit en gezinsvorming

Enkele citaten uit het boek Samen genieten. Het hoofdstuk wordt ingeleid met de volgende passage op blz. 167: 'Seksualiteit en gezinsvorming hebben veel met elkaar te maken. De mogelijkheid van het krijgen van een kind, het verlangen naar of het opzien tegen het krijgen van een kind kan een groot stempel zetten op de manier waarop seksualiteit wordt beleefd en bedreven'. Dit is op zich een terechte conclusie en samenvatting van het terrein waarop op vele vragen een antwoord moet worden gevonden. Het is heel bepalend vanuit welke principes de keuzes worden gemaakt en hoe men als (toekomstige) ouders zijn verantwoordelijkheid beleefd ten opzichte van de Heere. Vervolgens lees ik op dezelfde blz. 167: 'In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op deze aspecten (nl. verband seksualiteit en gezinsvorming, A.S.). Daarnaast zal het gaan over de ethiek en de praktische kanten van gezinsvorming. Hierover zijn de meningen, ook binnen christelijke kring verdeeld. Dit is het gevolg van het feit dat de Bijbel ons hier nauwelijks concrete aanwijzingen over geeft. Er zijn echter wel enkele principes uit de Bijbel af te leiden. Deze principes zullen besproken worden, zij kunnen als leidraad dienen bij het maken van keuzes. Ook de verschillende methoden van geboorteregeling en de voor- en nadelen hiervan worden behandeld'.

Deze passage roept direct de vraag op of het werkelijk zo is dat de Bijbel nauwelijks concrete aanwijzingen geeft over gezinsvorming. De tijd

waarin de Bijbel is geschreven, was een heel andere dan onze tijd. In onze tijd is het door de komst van de voorbehoedsmiddelen (met name de pil) mogelijk geworden om seksualiteit en gezinsvorming totaal van elkaar los te koppelen. Dit gegeven kent de Bijbel niet. Maar welke technische ontwikkelingen er ook zijn of nog zullen komen, dat betekent niet dat wij vanuit een andere gezindheid dan die de Bijbel ons voorhoudt met seksualiteit en gezinsvorming moeten omgaan. En dan is de Bijbel veel praktischer dan hier wordt gesuggereerd. In de paragraaf 'Wat zegt de Bijbel over gezinsvorming' lees ik op blz 175: 'In de Bijbel kunnen we niet echt concrete aanwijzingen vinden over de manier waarop we moeten omgaan met gezinsvorming en seksualiteit. (...) We kunnen uit de Bijbel wel een aantal principes afleiden'. Op blz. 177 lees ik een samenvatting van de principes die we uit de Bijbel kunnen afleiden: 'Samenvattend kunnen we zeggen dat het eerste principe dat we afleiden is, dat seksualiteit niet alleen gegeven is als middel tot voortplanting, maar ook als een gave om van te genieten. In de tweede plaats zien we dat het krijgen van kinderen in de Bijbel wordt gezien als een grote zegen, waar op een verantwoorde wijze mee moet worden omgegaan'.

Uit wat, volgens de schrijfster, de Bijbel zegt, komt zij tot de conclusie dat er geen enkel ethisch bezwaar is tegen het gebruik van anticonceptie (voorbehoedsmiddelen). Letterlijk staat op blz. 194, nadat alle mogelijkheden van geboorteregeling de revue zijn gepasseerd als slotsom: 'Mijns inziens zijn de methoden waarin sprake is van een abortief effect niet verantwoord. Wat betreft de overige methoden geldt dat er geen doorslaggevende criteria zijn om de ene methode meer aan te raden dan andere. Bij de uiteindelijke keuze voor een bepaalde methode spelen de praktische gevolgen vaak de belangrijkste rol. Voor het maken van een keuze moet het echtpaar dus goed bekijken wat die gevolgen zijn en welke methode bij hen past'. Het enige argument om

gebruik van voorbehoedsmiddelen af te wijzen is dat het geen abortivum mag zijn. Als dat niet zo is, dan is het geoorloofd en wordt het overgelaten aan de persoonlijke keuze.

Denkfout

Hier wordt een fundamentele denkfout gemaakt hoe we met bijbelse uitgangspunten omgaan. De Bijbel geeft inderdaad geen concrete tekst waarin anticonceptie wel of niet afgewezen wordt. De Bijbel is er ook duidelijk in dat het beleven van seksualiteit iets moois is en in dat verband mag ook het woord genieten genoemd worden. Wat de Bijbel niet doet, is het genieten van seksualiteit en de mogelijkheid dat er een kind verwekt kan worden volledig van elkaar loskoppelen. Als de wetenschap en techniek ons die mogelijkheid wel bieden in onze tijd, dan moet de eerste vraag zijn of we er wel gebruik van mogen maken. Mogen we iets van elkaar loskoppelen dat de Bijbel niet uit elkaar haalt? Het bij voorbaat als een gegeven accepteren dat we die loskoppeling mogen maken, omdat die zich nu eenmaal aandient in onze tijd, kunnen we met de Bijbel in de hand niet verdedigen.

Het feit dat seksualiteit binnen het huwelijk nauw verweven is met de mogelijkheid dat er kinderen geboren kunnen worden, stempelt op dit terrein de omgang van man en vrouw met elkaar. Dat doet temeer de verantwoordelijkheid voelen hoe je met elkaar mag en moet omgaan, maar betekent ook dat het een voortdurende les is om in deze dingen voor Gods aangezicht onze afhankelijkheid te beleven. Wie eigenmachtig seksualiteit en voortplanting loskoppelt zonder dat daar bijvoorbeeld medische of andere dringende redenen voor zijn, geeft voorrang aan zijn of haar eigen begeerten en verlangens in een weg waarin men niet meer afhankelijk wil zijn van Gods leiding. Uit de casus die wordt beschreven op blz. 168 en 169, blijkt duidelijk dat het vooral materiële motieven (groter huis, andere auto, enz.) zijn die de doorslag geven voor het uitstel van het krijgen van kinderen.

Wanneer en hoeveel kinderen ?

De schrijfster geeft toe dat de Bijbel spreekt over kinderen krijgen en dat kinderen een zegen zijn van de Heere, een geschenk. Tegelijk geeft zij veel ruimte om aan dit principe

een eigen invulling te geven door sterk te benadrukken dat daarmee op een verantwoorde manier moet worden omgegaan. Ik ben het daar op zich mee eens. Maar als dan vervolgens de vragen aan de orde komen wanneer er kinderen mogen komen en hoeveel, dan wordt die verantwoordelijkheid zo ingevuld dat uiteindelijk de beslissing de Heere uit handen wordt genomen en in eigen hand wordt genomen. Letterlijk staat er op blz. 178,179: 'Het is dus belangrijk voordat er een kindje geboren wordt een goede gemeenschappelijke basis te hebben. Daarom wordt jonge stellen wel aangeraden de eerste tijd van het huwelijk vooral te werken aan de relatie en in die periode het vormen van een gezin nog even uit te stellen. Hier is zeker het nodige voor te zeggen. Daarnaast kunnen kort na het huwelijk de wens tot het voltooien van een opleiding of een krappe huisvesting een rol spelen'.

Uit de hele opbouw van het hoofdstuk blijkt dat de schrijfster er weliswaar misschien niet openlijk voor pleit, maar er ook geen enkel principieel bezwaar tegen heeft om het krijgen van kinderen in het begin van een huwelijk uit te stellen. Het eerst werken aan de relatie en het eerst ervoor zorgen dat er een goede gemeenschappelijke basis acht zij een geoorloofd argument om de geboorte van een kindje uit te stellen. De Heere kan toch juist door Zijn zegen, die Hij de gehuwden wil schenken, zowel het ene als ook het andere geven! Ik noem dit versluitend woordgebruik. We spreken nog wel over krijgen van kinderen, maar praktisch gezien is het bijna hetzelfde geworden als nemen.

Het krijgen van een kind lijkt pas een werkelijkheid te worden als het kind is verwekt en de zwangerschap een begin heeft genomen. In de Bijbel lees ik dat het de Heere is Die de baarmoeder opent en sluit. Dus ook het verwekken van een kind is inbegrepen in de bijbelse term 'krijgen'. Eigenlijk wordt door deze benadering een afkeuring uitgesproken over alle jonggehuwden die binnen een jaar al een kindje in de armen mogen sluiten. Zouden zij dan geen goede gemeenschappelijke basis en ook geen goede seksuele omgang met elkaar hebben? Waar is nog de ruimte voor de Heere om in de weg van Zijn zegen te doen ervaren dat het krijgen van kinderen en tegelijk het van elkaar mogen genieten juist ver-

diept kan worden?

Bij de vraag over het kindertal, lees ik op blz. 179: 'Vruchtbaarheid is door God aan de mens gegeven. Het is een geschenk waar men bewust mee moet omgaan. Het is belangrijk dat de keuze om (opnieuw) open te staan voor een zwangerschap een positieve is: het kindje moet door de ouders daadwerkelijk kunnen worden ontvangen als een zegen. Daarom zou men deze beslissing alleen moeten nemen wanneer beide ouders een (volgend) kindje inderdaad zo ervaren'. Ik kan in de Bijbel nergens lezen dat een kind alleen een zegen van de Heere is als de ouders dat vooraf eerst moeten ervaren. Gods zegen, ook de kinderzegen, is niet afhankelijk van wat wij fijn vinden of graag zouden willen of wat past in ons denk- en leefschema. Gods zegen wil juist richting geven aan ons leven in al ons denken en doen.

Er zijn vele vaders en moeders die gaandeweg een zwangerschap, die

De Bijbel is er ook duidelijk in dat het beleven van seksualiteit iets moois is en in dat verband mag ook het woord genieten genoemd worden.

niet altijd was voorzien of waar men stilletjes van hoopte dat die nog een poosje zou uitblijven, toch mogen ervaren dat de Heere het zo maakt dat het kindje dat verwacht wordt toch als een zegen mag worden ervaren. En al moet dan hun levensschema daardoor worden bijgesteld, er komt toch een innerlijke overgave aan de Heere. En als het kindje geboren wordt, blijkt het vanaf het eerste moment een liefdevolle plek te krijgen in hun leven. Met de kinderzegen geeft de Heere ook de zegen, de kracht en de vreugde van het ouder zijn. Zo ligt in de kinderzegen ook de zegen van het ouderschap. Dat betekent dat de Heere in de weg van Zijn voorzienigheid niet alleen het ene op Zijn tijd geeft, maar er ook het andere bij geeft.

Hiermee wil ik niet voorbijgaan aan allerlei vragen en zorgen die er zich kunnen voordoen. Ik wil in dit artikel vooral tegenspreken wat ik lees in het boek, omdat het vele (jong)gehuwden een weg wijst die ik absoluut niet terugvind in wat de Bijbel over seksualiteit en gezinsvorming

zegt. Men mag mij nu niet in de mond leggen dat ik zou pleiten voor een biologisch maximaal aantal kinderen. Vanuit de pastorale praktijk weet ik dat velen met vragen op dit terrein eerlijk worstelen. Dit boek geeft hun geen handreiking waarmee ze naar eer en geweten verder komen.

Gods voorzienigheid

Ook heb ik grote moeite met de manier waarop het begrip verantwoordelijkheid invulling wordt gegeven. Als we verantwoordelijkheid losmaken van onze afhankelijkheid van de Heere, ook in de praktische dingen van alledag, dan wordt het een autonome verantwoordelijkheid. Dan kunnen we nog wel spreken over Gods leiding en voorzienigheid, maar laten in de praktijk van ons leven eigenlijk geen ruimte meer voor de Heere, behalve als wij Hem die ruimte willen geven.

Dit lees ik ook in wat geschreven wordt op blz. 179,180 over Gods voorzienigheid: 'Sommige mensen vragen zich misschien af hoe een dergelijke keuze zich verhoudt tot Gods voorzienigheid. Dit is een moeilijke vraag, waar echtparen mee kunnen worstelen. Hier wordt binnen de kerken ook verschillend over gedacht. Mijns inziens gaat Gods voorzienigheid niet los van onze keuzes: God schakelt mensen in in Zijn werk. De mens is een verantwoordelijk wezen, ook wat betreft de gezinsvorming'.

Ook al is deze formulering enigszins gewijzigd ten opzichte van de eerste druk, toch blijft in deze woorden te lezen dat onze verantwoordelijkheid zover gaat dat we zelf mogen beslissen of we (nog) kinderen willen of niet. Het praktijkvoorbeeld dat ik aansluitend op boven geciteerde passage lees op blz. 180 is hiervan een treffende illustratie. Eigenlijk wordt op deze manier het krijgen van kinderen opgeofferd aan het genieten van de seksualiteit binnen het huwelijk! Ik kan het niet anders zien dan dat uiteindelijk in de huwelijksrelatie het aspect van genieten het allesbeheersende principe is geworden, waaraan veel mag worden opgeofferd.

In de Bijbel komt wat de mens graag wil altijd op de tweede plaats, in die zin dat de mens geroepen wordt als verantwoordelijk schepsel, eerst te vragen wat Gods wil is. Dat betekent dat mijn verantwoordelijkheid nooit los staat van het vragen naar Gods

wil en het zich laten leiden door Zijn geboden (of Zijn Woord) en door Zijn hand (of Zijn voorzienigheid).

Kinderen niet voor onszelf

Zou het nu werkelijk de bedoeling van de Heere zijn met de instelling van het huwelijk om kinderzegen en genieten totaal los te koppelen? Ik lees het in de Bijbel radicaal anders. Ook lees ik in de Bijbel dat de Heere via de kinderzegen Zijn Naam wil voortplanten van geslacht tot geslacht.

Ook lees ik dat kinderen panden zijn die worden toebetrouwd. Er is niets

van onszelf bij. Het wonder van de kinderzegen is dat er niets zo eigen is als een kind en ook niets zo ervaren wordt als een geschenk. Kinderen worden geboren in de weg van het huwelijk uit christelijke ouders opdat er nog een God geheiligd zaad uit zou mogen voortkomen. Als dat zaken zijn die bij ouders leven, dan zal men geen kinderen weigeren te krijgen en dan zal ook de vreugde van de geslachtsgemeenschap er niet door verminderen.

(wordt vervolgd)

Rijssen,

ds A. Schreuder

COMMENTAAR

Gemengde gevoelens

Hoewel de meeste lezers van de Saambinder er mogelijk niet van gehoord hebben, heeft in de achterliggende weken de Engelse stad Cambridge een nieuwe burgemeester gekregen. De naam van deze persoon is Jenny Bailey. In de gratis krant De Pers werden de lezers uitvoerig daarover geïnformeerd.

Normloosheid

Het bericht trok mijn aandacht omdat het iets toont van de ingrijpende decadentie en wetteloosheid van onze tijd. Wat is er met Jenny Bailey aan de hand? Wat is er in onze westerse wereld aan de hand? Op zijn minst heeft ieder daar wel gemengde gevoelens bij!

Op het terrein van relaties en geslachten is er in onze tijd heel wat aan de hand. Eeuwenoude tradities en instituties zoals bijvoorbeeld huwelijk, gezin, opvoeding, verhouding man en vrouw worden in enkele decennia tijd, onder het mom van vrijheid, overboord gezet. Jenny Bailey is daar een treffend voorbeeld van. In De Pers lezen we dat deze persoon ooit als man werd geboren, getrouwd was en twee kinderen had. Dat is echter allemaal anders geworden in zijn leven. We citeren De Pers 24.09): "Maar na een sekseoperatie maakte ze een einde aan haar huwelijk. Tegenwoordig heeft ze een relatie met een vrouw, die zelf ook een geslachtsverandering

heeft ondergaan. Daarmee is het koppel de eerste transseksuele 'mayor and mayoress' van Groot-Britannië". Ik hoef, denk ik, voor de lezer van De Saambinder, niet te wijzen op de opeenstapeling van de zonde, de verwoesting en de dwaasheid die in dit bericht doorklinkt. Het gratis krantje waar ik het bericht in las, wees er zijn lezers ook al op: "Veertig jaar geleden konden Britse mannen nog levenslang krijgen als ze openlijk homo waren. Maar er is veel veranderd".

Er is veel veranderd.... Dat merken we allemaal dagelijks aan den lijve. Wie op zaterdagmiddag door een winkelstraat loopt, kan het ook allemaal zien; homostellen, mensen in (bijna) ondergoed, decolletés, gothics, heksen, enzovoort, enzovoort. Het is opmerkelijk dat dergelijke normloosheid inmiddels gemeengoed is geworden en breed opgeld doet, ook in de hoogste kringen van onze westerse samenleving. Vooral dáár is er sprake van een massieve ontwikkeling. De grachtengordel in Amsterdam wordt bewoond door de Nederlandse elite. Ook de burgemeester van de universiteitsstad Cambridge is niet de eerste de beste. Het valt op dat de ontwikkelingen op dit punt zo onvoorstelbaar snel gaan en zo breed en diep ingrijpen in het geheel van de samenleving. Veertig jaar geleden was het nog beslist ondenkbaar. Toen hadden we een dergelijke burgemeester voor

Cambridge zeker niet verwacht. Het kwaad en de normloosheid woekert in sneltreinvaart voort in onze westerse, seculiere en liberale samenleving. Een samenleving waar wij en onze kinderen deel van uitmaken.

In dit verband valt er ook een hele reeks verschijnselen te noemen in ons eigen vaderland. Uiteraard weten we allen wel van de abortus en euthanasiepraktijk, maar aan de boom van de normloosheid groeien inmiddels ook zaken als Gay Pride, MTV en, om wat dichterbij huis te blijven, de (drank)keten. Het is een schier eindeloos lange rij van wan- en mistoestanden in onze samenleving. Overigens moeten we oppassen dat we door deze dingen niet gaan neerkijken op mensen die dergelijke zaken doen of goedpraten. Na de lange opsomming van gruwelijkheden in Romeinen 1:24-32 zegt Paulus in Rom. 2:1 tegen zijn Joods-christelijke hoorders dat ze voor God evenmin te verontschuldigen zijn. Dingen waarin wij anderen oordelen veroordelen wij, als het goed is, ook onszelf. Het kwaad en de zonde woekert ook in ons hart. En de duidelijke voorbeelden zijn daarvan voor het oprapen. Misschien mogen we wel zeggen dat al deze bandeloosheid mede een gevolg is van het feit dat de kerk niet op haar plaats is. Dat te beseffen kan behoeden voor eigen-gerechtigheid waardoor we boven anderen gaan staan. Hetgeen overigens niet betekent dat we het kwaad maar goed moeten gaan heten. Integendeel. Paulus wijst daar duidelijk op in de eerste hoofdstukken van de Romeinenbrief.

Welvaart

We leven in een schokkende en indringende tijd. Toch zit er aan onze tijd nog een ander element. Wie bekend is met de geschiedenis zal dat wel weten. In 1348-1350 woede er een pestepidemie in Europa die in twee jaar tijd ongeveer een derde tot de helft van de Europese mensheid naar het graf sleepte. Een ander voorbeeld is het Nederland van de 19e eeuw. De misstanden waren in die tijd niet gering. Brugmans geeft daarvan in zijn boekje over de arbeidende klasse in Nederland aller schokkende voorbeelden. Er woonden weinig mensen in ons land en het gewone leven was over het algemeen hard en moeilijk. De gemiddelde leeftijd was laag, kindersterfte was hoog en armoede en honger waren gebruikelijk. Analfabetisme en kinderarbeid waren in de 19e eeuw heel gebruikelijk. Ottho

Gerard Heldring (1804-1876), één van de grote namen uit het Reveil, heeft daar in zijn werkzame leven veel tegen gedaan. Wie iets leest over het leven en het werk van Heldring krijgt bewondering voor zijn inzet en overgave, maar zal zeker geen groot verlangen krijgen om in die tijd als arbeider of boerenknecht in zijn levensonderhoud te voorzien. Analfabetisme, armoede, (kinder)sterfte, gebrek en ellende waren de gebruikelijke elementen van het dagelijkse leven. Wie eerlijk het verleden beziet, zal een zeker gevoel van schaamte en huiver soms niet kunnen onderdrukken. Ook niet als het gaat over de kerk met zijn speciale banken voor zeer rijke mensen. En dan laten we de slavernij, de openbare orde en andere zaken nog maar even rusten.

Dat is in de tweede helft van de 20e eeuw heel anders geworden. In de jaren 60 van de vorige eeuw zijn we in een welvaartssamenleving terecht gekomen. Eten en drinken is er volop in ons land. Scholing is erg toegenomen. Het nationale inkomen is sterk gestegen. En het is een hard feit dat we daar allen in rijke mate van profiteren. We hebben eten, drinken, huizen, auto's, kleding, etc. Er is bijzonder veel overvloed. Ook kennen we een redelijke openbare orde en onze kinderen kunnen naar school. Bovendien hebben we in ons land een voortreffelijk stelsel van medische voorzieningen. Zaken waar mensen ruim 60 jaar geleden zeker aan zouden sterven, zijn heden door de antibiotica goed te behandelen. Ook zijn er allerlei voorzieningen voor ouderen waardoor ontmoeting eenvoudiger wordt. Ook is de mobiliteit heel erg toegenomen. We nemen gemakkelijk de auto of de trein om eens even ergens naar toe te gaan. Daarnaast hebben we allerlei communicatiemiddelen waardoor het leven aangenamer is geworden. De telefoon en de email maken contact makkelijk en heel goed mogelijk. Kortom, er is een reeks van zaken die het leven aangenamer maken en waarvoor we zeker de Heere mogen erkennen. Er is veel welvaart en (materiële) vooruitgang en we delen er allemaal volop in.

Spanning

Er zijn daarom in onze samenleving verschillende bewegingen. De normloosheid neemt hand over hand toe. Anderzijds zijn er ook heel veel dingen waar we dankbaar voor mogen zijn en waar we veelvuldig gebruik van maken. Ik kom tenminste bij ziek-

te niet veel mensen tegen die van de toenemende medische mogelijkheden liever maar geen gebruik wensen te maken... Ook de mobiliteit en verruiming van communicatiemogelijkheden worden veelal dankbaar aanvaard. Deze twee ontwikkelingen geven onze tijd iets gemengds. Deels zijn er heel veel goede dingen en deels, wellicht meer nog, zijn er kwalijke zaken. De wereld valt in sommige opzichten zelfs nog mee, terwijl de kerk soms weer erg tegenvalt. Dat geeft, denk ik, gemende gevoelens. Welvaart en huiver; scholing en normloosheid; eten en drinken maar ook abortus; prachtige muziek en ook heel slechte muziek, enz. enz. En hoe bepalen we te midden daarvan een positie?

Het kwaad en de normloosheid woekert in sneltreinvaart voort in onze westerse, seculiere en liberale samenleving. Een samenleving waar wij en onze kinderen deel van uitmaken.

Onjuist lijkt mij de weg van verheerlijking van het verleden. Verkeerde romantiek (vroeger was het allemaal beter!) miskent de voorspoed die we anno 2007 kennen. En daar maakt ieder min of meer graag gebruik van. Onjuist lijkt mij ook de gedachte dat wij de zorgen van onze tijd bagatelliseren. Er zijn helaas mensen die denken dat het wel meevalt. Soms denkt men dat het in de wereld helaas niet pluis is, maar natuurlijk valt het in de kerk gelukkig nog erg mee. Ook dat is echter een illusie. Wie regelmatig zijn oor bij jongeren en ouderen te luisteren legt, zal merken dat het ook onder ons niet meevalt. Heel veel jongeren zijn in de ban van bijvoorbeeld verkeerde muziek en moderne media en heel veel ouderen weten op verjaardagen vaak ook over niets anders te praten dan vakantie, kinderen, auto, geld, werk en baan. Voor een goed geestelijk gesprek is helaas weinig ruimte. De praktijk op de huisbezoeken onderstreept dat soms heel duidelijk en ook de boeken die (zo ze gelezen worden) leren dat. Zouden boeken als de Redelijke Godsdienst en Het zien op Jezus nog veel gelezen worden? Ik waag het te betwijfelen. Een minderheid onder ons zal nog weten welke

schatten daarin liggen opgesloten. Maar over het algemeen is de kennis van deze boeken gering. Zo we al wat lezen, dan liever een 'eigentijds' boekje. Ook daarover natuurlijk weer geen kwaad woord, maar het is wel jammer. Het ontbreekt ook ons daardoor meer en meer aan waarachtig geestelijk leven dat gevoed wordt uit de bronnen van de Reformatie en de Nadere Reformatie. Een meditatieboekje van recente datum is voor heel veel mensen wel ongeveer het maximale wat schikt.

Geen optimisme en geen overdreven pessimisme dus. Wat dan wel? Dezer dagen las ik zo eens in het bijbelboek Prediker. En wat verwoordt Salomo treffend het gemengde gevoel dat we soms ook zo in onze tijd kunnen hebben. Over de arbeid van onze handen zegt Salomo wijze dingen. 'Ziet, wat ik gezien heb, een goede zaak, die schoon is: te eten en te drinken, en te genieten het goede van al zijn arbeid, die hij bearbeit heeft onder de zon, gedurende het getal der dagen zijns levens, hetwelk God hem geeft; want dat is zijn deel' (Pred. 5:17). We mogen het goede bijvoorbeeld in eten en drinken genieten. Allerlei monnikenvroomheid is niet het bijbelse spoor. Even verder spreekt Salomo over voorspoed en tegenspoed. 'Geniet het goede ten dage des voorspoeds, maar ten dage des tegenspoeds, zie toe; want God maakt ook de een tegenover den ander, ter oorzaak dat de mens niet zou vinden iets, dat na hem zal zijn' (Pred. 7:14). Ook het huwelijk is een goede gave van God, die genoten mag worden. 'Geniet het leven met de vrouw, die gij liefhebt, al de dagen uws ijdelens levens, welke God u gegeven heeft onder de zon, al uw ijdele dagen; want dit is uw deel in dit leven, en van uw arbeid, dien gij arbeidt onder de zon' (Pred. 9:9). De jeugd en het jonge leven krijgt ook zijn aandacht. 'Verblijd u, o jongeling! in uw jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten, en in de aanschouwingen uwer ogen; maar weet, dat God, om al deze dingen, u zal doen komen voor het gericht' (Pred. 11:9).

Voor pessimisme is er geen ruimte. Toch plaatst Salomo alles wel in een bepaald kader. We lezen onmiddellijk aan het begin van zijn boek: 'Ijdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid' (Pred. 1:2). De kanttekening wijst erop dat ijdelheid betekent dat we de woorden van Salomo zo moeten ver-

's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. Bredeweg; Groningen 10.00 en 16.00 uur stud. Labee; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 18.30 uur stud. Van Rijswijk; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hoogeveen 19.00 uur ds. Bakker; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 19.00 uur ds. Pater; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 uur (doventolk) ds. Paul 18.30 ds. De Waard; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. De Waard; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nieuwe Tonge 14.30 uur (H.D.) ds. Van Manen; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Hogchem; Nisse 18.00 uur stud. Boeder; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Oosterend-Texel 11.30 en 16.30 uur ds. Brugge (in de Maartenskerk); Oostkapelle 15.00 uur ds. Schreuder; Oostvoorne 10.00 en 16.00 uur stud. Van Rijswijk; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. Golverdingen; Puttershoek 15.30 uur ds. Van Aalst; Rhenen 16.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. Van der Net; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rotterdam-Centrum 17.00 uur ds. Van Dijk; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. De Leeuw; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Soest 9.30 uur ds. Kleppe en 19.00 uur ds. Schot; Spijkenisse 19.00 uur ds. Silfhout; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 15.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Van Dieren; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Gelder-malsen 19.00 uur ds. Van Belzen; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00

en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 19.00 uur ds. P. Mulder; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder; Westzaan 10.00 en 15.30 uur ds. Boogaard; Wierden 18.30 uur ds. J. Karels; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. De Heer; Yerseke 18.00 uur ds. Van der Poel; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 23 OKTOBER 2007

Borssele 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Emmeloord 19.30 uur (voor de GBS) ds. Vogelaar; Kamperland 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Van Manen; Opperdoes 19.30 uur ds. Van der Net; Poortvliet 19.30 uur ds. Van Belzen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Hakvoort.

■ WOENSDAG 24 OKTOBER 2007

Aalst 19.30 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.30 uur ds. Van der Net; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Elspeet 19.30 uur ds. Vermeij; Groningen 20.00 uur ds. Kleppe; Haarlem 19.30 uur ds. De Leeuw; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (bijbellezing) ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 14.30 en 19.30 uur ds. Terlouw (dankdag); Hoofddorp 19.30 uur ds. Schipper; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw. bev.) ds. Beens; Leerdam 19.30 uur ds. Van Manen; Nijkerk 19.30 uur ds. De Heer; Nunspeet 19.30 uur (voor de zending) ds. Beens; Rijssen-West 19.30 uur (bijbellezing) ds. De Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Van Krimpen; Scherpenisse 19.30 uur ds. Bakker; Scherpenzeel 19.30 uur stud. Labee; Zoetermeer 19.30 uur (voor evangelisatie) ds. Schot; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Veenendaal.

■ DONDERDAG 25 OKTOBER 2007

Barneveld 19.30 uur ds. Van Belzen; Ermelo 19.30 uur ds. F. Mulder; Hardinxveld-Giessendam 14.00 uur (huw. bev.) ds. W.J. Karels; Hoogeveen 19.30 uur ds. Verschuure; Marknesse 19.30 uur ds. Hakvoort; Melissant 19.30 uur ds. Hoogerland; Naaldwijk 19.45 uur ds. De Leeuw.

■ VRIJDAG 26 OKTOBER 2007

Scherpenisse 14.30 uur (huw. bev.) ds. Gunst.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland?

Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00-15.00 uur, donderdag van 15.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw **Offenbachstraat 105**. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

Het inloopcentrum "Het kruispunt" is geopend op:

- Dinsdag en woensdag van 14.00-17.00 uur.

- Donderdag van 10.00-14.00 uur en 18.30-21.00 uur.

- Zaterdag van 13.00-16.00 uur.

U bent hartelijk welkom.

ADVERTENTIES

1957

Psalm 33 : 18

2007

Op 30 oktober 2007 hopen onze geliefde ouders en grootouders

Steve Guliker en Jeanne Guliker-Jasperse

de dag te herdenken dat zij 50 jaar geleden in het huwelijk zijn getreden.
Dat de Heere hen nog lang voor elkaar en voor ons wil sparen is de wens van hun kinderen en kleinkinderen.

John en Willy
Johnny, Benjamin, William

John en Wilma
Ernie, Craig, Annie

Cathy en Brian
Courtney

10213 Gray Rd,
Rosedale, B.C.
VOX1XO, Canada

De kerkenraden van de Gereformeerde Gemeenten te Rijssen delen met droefheid mee dat zij het bericht hebben ontvangen dat is overleden haar oud-ouderling

Gerrit Jan Baan

in de leeftijd van 74 jaar.

Gedurende de jaren 1984 - 1996 heeft hij onze gemeente in de Noorderkerk, eerst als diaken, daarna als ouderling, met de hem geschonken gaven in eenvoud mogen dienen.

Sterke de Heere zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit smartelijke verlies en heilige deze roepstem aan hun en ons aller hart.

Namens kerkenraden en gemeenten
van de Gereformeerde Gemeente in Rijssen

Rijssen, 14 oktober 2007

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommersdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

Christelijke begrafenisverzorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

Begrafenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 - 612 40 81

Voor al uw NIEUWE en TWEEDEHANDS: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop en Taxatie Gebruikte Boeken maandag gesloten

Zorg dichtbij

Rotterdam Gouda Veenendaal
Gorinchem
Zwijndrecht
Goes

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Begrafenisverzorging

Bert Dorst

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse

Beschikbaar voor Tholen, Sint Philipsland,
Schouwen Duiveland, Dinteloord e.o.

Tel. 0166-692390

Tel. 06-20544452

Wij verzorgen alléén begrafenissen.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

NUNSPEET SAMENZANGAVOND

Gereformeerde Gemeente

zaterdag 27 oktober

19.30 uur

Psalmzangavond

Organist: Pieter Heykoop

Meditatie: ds. A. Schot

Toegang vrij!

Collecte t.b.v

Aktie Toekomst voor de kerk

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

•
vestigingen:

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

•
BARNEVELD
Wilhelminastraat 14

•
METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

•
Bel voor informatie of aanmelding:
(0180) 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

Ambtskleiding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streepjacks - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g: 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

**Gezocht: Tijdelijke woonruimte in
Werkendam** (of omgeving), voor
jong gezin met 1 kind.
Periode jan. t/m dec. 2008.
Reacties onder telefoonnummer:
06-22701328/ 0049-15114261439
of email: seinpost@shipmail.nl.

OPVOEDEN is mensenwerk

Heeft u problemen bij het opvoeden van uw kind
of is de relatie tussen u en uw kind verstoord?
Neem dan contact op met SGJ Toegang.

033 - 475 33 00 www.sgj.nl

Christelijke Jeugdzorg

SGJ Toegang werkt samen met De Vluchtheuvel.

Professionele hulp voor christenen

Te koop gevraagd: **THEOLOGISCHE** boeken.

(oude- en nieuwe druk)

Boekh. en antiquariaat
Versprille, Noordweg 9a,
4413 AA Krabbendijke
0113-502004 / 06-49497862
www.boekhandelversprille.nl

Het adres voor uw
verantwoorde boeken
zowel
NIEUW!! als 2^e
hands.

Ook voor het (opnieuw)
inbinden van uw waardevolle
boeken!!

Chinese voorgangers vragen om toerusting en studiemateriaal!

De voorgangers in de onderdrukte christelijke gemeenten worden door predikanten opgeleid. Deze voorgangers hebben dringend behoefte aan studiemateriaal zoals de Geloofsbelijdenissen, De Redelijke Godsdienst van W. à Brakel en de Heidelberger Catechismus. Hudson Taylor wil dit belangrijke werk ondersteunen. Mogen we opnieuw op u rekenen?

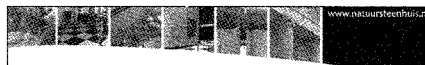
Voor info of voorlichting: 06 200 131 73

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- Marmer, graniet en hardsteen (voor binnen & buiten)
- Grafmonumenten
- Vakkundig advies

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

v.h. Zandee & De Kluijper ook voor leveringen buiten Zeeland

De handen van de kerk wereldwijd

**Dominicaanse
Republiek**
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papoea
Alfabetiseringswerk

Peru
Aandacht en
liefde voor
straatkinderen

Zuid-Afrika
Hulp aan aidswezen

Help mee!

- Steun ons werk met een gift! Giro 307447
 - Nodig ons uit voor een gemeenteavond of vereniging!
- Tel: 0348-489910

Deputaatschap tot Hulpverlening
in Bijzondere Noden van de
Gereformeerde Gemeenten

Postbus 615 • 3440 AP Woerden • Giro 307447 • Tel: 0348-489910 • Fax: 0348-483721 • E-mail: bijzonderenoden@cbgg.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming
Barnveld
Scherpenzeel a.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555
Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

- ROEMEENSE PANFLUITEN
- DIVERSE BLOKFLUITEN
- VIOLLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies
Dag en nacht bereikbaar

Mozartaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Te koop: Eengezinswoning
met 5 slaapkamers en grote
hobbyschuur in **Ridderkerk**.
Nabij kerk en scholen.
Vraagprijs € 225.000,- k.k.
Tel. 0180-436981

NIEUWE UITGAVE (herinnering)

Een paar maanden geleden is een boek verschenen met overdenkingen over de geloofshelden. In deze overdenkingen staat het zaligmakend geloof centraal. De auteur, ds. A. Schot, volgt zestien voorbeelden die daarvan door Paulus in Hebrreeën 11 worden gegeven. Uit het geloofsleven van de Oud Testamentische gelovigen wordt telkens aangetoond: 'Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet'. Vele aspecten van het geloofsleven komen in dit Bijbelgedeelte naar voren. De stoffen zijn heel geschikt voor persoonlijk onderzoek, maar lenen zich wat inhoud en lengte betreft ook uitstekend voor de leesdiensten. Het is ook een mooi eindejaarsgeschenk. Het boek wordt gedrukt in een duidelijke letter en telt 256 bladzijden. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Geref. Gemeente te Nunspeet. De titel van het boek luidt: "DOOR HET GELOOF".

De prijs is **€18,50** (excl. verzendkosten)

U kunt dit boek bestellen bij:

M. van Klompenburg, Onder de Bos 101, 8077 TE Hulshorst
Tel. nr. (0341) 25 18 25
Fax nr. (0341) 25 24 08
Via email: mvanklompenburg@kliksafe.nl

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzoorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Kroostweg 22, Tel. (030) 69 95 330

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
 Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
 www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Zojuist verschenen:

deel 27 van de preken serie 'Een zaaier ging uit...'

Ds. J. Baaijens

De bewogenheid Gods in het zenden van Zijn Zoon (Johannes 3:17)

Ds. G.J. Baan

Jesus' dood (Mattheüs 27:50-53)

Ds. J. Driessen

Petrus' vermaning tot opwas in het geestelijke leven (1 Petrus 2:2-3)

Ds. M.J. van Gelder

Gods Zoon geopenbaard (1 Johannes 3:8)

Ds. W. Harinck

Vlees en Geest (Numeri 11:34)

Ds. L. Huisman

De loopbaan van het geloof (Hebreeën 12:1-2)

Ds. R. Kattenberg

Het nee en het ja van het geloof (Hebreeën 11:24-26)

Ds. H. Paul

De gelijkenis van de zaaier (Mattheüs 13:3)

Ds. D. Rietdijk

Simson en Delila (Richteren 16:4-21)

Ds. C.G. Vreugdenhil

Abram wordt beproefd in zijn rijkdom (Genesis 13:1-9)

Prijs: €8,95 (excl. verzendkosten)

Te bestellen bij:

Uitgeverij De Zaaier

Telefoon: 0118-584818

E-mail: h.dekorte@hotmail.com

We wijzen u op de mogelijkheid u te abonneren op de preken serie. U krijgt dan jaarlijks de nieuwe uitgave automatisch toegestuurd.

OOK VERKRIJGBAAR BIJ DE BOEKHANDEL

Begrafenisverzorging "Honestum"

0180 - 628908 (dag en nacht)

L. Melleste-Verveer en D.D.E. Melleste

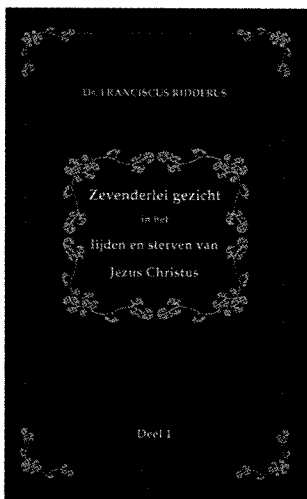
Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk
H.I. Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

VERSCHIJNT DV EIND OKTOBER 2007

Zevenderlei gezicht in het lijden en sterven van Jezus Christus

Dit werk van ds. Franciscus Riddéus omvat een verklaring én toepassing van het gehele lijden en sterven van de Heere Jezus, zoals dat ons voorkomt bij de vier evangelisten, welke hij afwisselend en naast elkander komt te verklaren en toepassen, naar de rechte zin en mening des Heiligen Geestes, in een Zevenderlei gezicht in de historie van het lijden en sterven van Jezus Christus.

Nieuwe, door J.A.Bunt hertaalde uitgave in 2 delen, samen ruim 1100 pagina's.

Prijs tot eind december 2007

€ 89,50 daarna € 99,50

BEPERKTE OPLAGE!

Boekhandel en Antiquariaat

De Roo

078 612 40 81

Gratis parkeren voor de deur!

Van Meelstraat 12 3331 KR Zwijndrecht www.derooboeken.nl

BESTELBON

Ja, ik bestel: ex. 'Het zevenderlei gezicht'

compleet in 2 delen voor € 89,50

Naam:

Adres:

Postcode:

woonplaats:

Telefoonnummer:

Boekhandel de Roo, antwoordnummer 118,
3330 VB Zwijndrecht (Geen verzendkosten)

Let op! U kunt de bestelbon in gesloten
envelop versturen **ZONDER POSTZEGEL**